

TEHTED MURDUDEGA

KÜMNENDMURRUD:

1. Liitmine/lahutamine:

- 1) Paigutame koma alla koma.
- 2) Lisame nullid.

Näide: $174,6 - 48,328 = 174,600$
 $\quad\quad\quad - 48,328$
 $\quad\quad\quad \underline{126,272}$

2. Korrutamine:

- 1) Jätame tegurites komad esialgu tähele panemata ja korrutame neid nagu naturaalarve; Näide: $64,5$ - 1 koht
 $\quad\quad\quad \cdot 5,6$ - 1 koht
 $\quad\quad\quad \underline{3870}$
- 2) Loeme, mitu kohta on pärast koma mõlemas teguris kokku.
- 3) Nõnda saame teada, mitu kohta peame vastuses komaga eraldama. $\underline{3225}$
 $361,20$ - 2 kohta
 Vastuses hakkame kohti lugema arvust lõpust!

3. Korrutamine/jagamine järguühikutega:

- 1) $0,427 \cdot 100 = 42,7$
- 2) $0,1 \cdot 34,67 = 3,467$
- 3) $3 : 100 = 0,03$
- 4) $0,78 : 0,001 = 780$

4. Jagamine:

- 1) Kümnendmuru jagamisel kümnendmurruga peame teisendama jagaja naturaalarvuks ja edasi jagame kümnendmurdu naturaalarvuga.

$$16,9 : 0,13 = 1690 : 13 = 130$$

koma tuleb nihutada kaks kohta paremale

$$\begin{array}{r} 13 \\ 39 \\ \underline{39} \end{array}$$

HARILIKUD MURRUD:

1. Liitmine/lahutamine:

- a. Täisosad eraldi
- b. Murdosade jaoks leiad ühist nimetaja, laiendajad

$$1,35 = 1 \frac{35}{100} = 1 \frac{7}{20}$$

$$\begin{aligned} 3\frac{3}{4} + 2\frac{1}{2} &= 5\frac{3+2}{8} = 5\frac{5}{4} = 6\frac{1}{4} \\ 8\frac{5}{7} - 3\frac{1}{2} &= 5\frac{10-7}{14} = 5\frac{3}{14} \\ 6 - 2\frac{3}{5} &= 5\frac{5}{5} - 2\frac{3}{5} = 3\frac{2}{5} \\ 3\frac{1}{3} - 1\frac{3}{5} &= 2\frac{5-9}{15} = 1\frac{20-9}{15} = 1\frac{11}{15} \\ 2\frac{1}{4} - 1,35 &= 2\frac{1}{4} - 1\frac{7}{20} = 1\frac{5-7}{20} = \frac{25-7}{20} = \frac{18}{20} = \frac{9}{10} \end{aligned}$$

2. Korrutamine/jagamine

- a. Segaarvud muudad liigmurruks.
- b. Jagamisel pöörad ümber teist murdu.
- c. Taandad, kui võimalik.
- d. Korrutat lugeja ja nimetaja eraldi
- e. Võimaluse korral eraldad täisosa.

$$1,75 = 1 \frac{75}{100} = 1 \frac{3}{4}$$

$$\begin{aligned} 2\frac{2}{5} \cdot 1\frac{3}{4} &= \frac{12 \cdot 7}{5 \cdot 4} = \frac{21}{5} = 4\frac{1}{5} \\ 12 \cdot 2\frac{1}{2} &= \frac{12 \cdot 5}{1 \cdot 2} = 30 \\ 10 : \frac{1}{5} &= \frac{10 \cdot 5}{1 \cdot 1} = 50; \quad 1\frac{4}{5} : 3 = \frac{9 \cdot 1}{4 \cdot 3} = \frac{3}{4} \\ 4\frac{2}{3} : 1,75 &= \frac{17 \cdot 4}{3 \cdot 7} = \frac{8}{3} = 2\frac{2}{3} \end{aligned}$$